

Een heldhaftig spektakel

Nederlandse en Vlaamse schrijf- en teken- talenten bundelen de krachten voor een nieuw poëziespektakel met het thema van de Kinderboekenweek 2011: *Superhelden – Over dapper durven zijn*. Zo zijn er Superhelden, Moederhelden en Antihelden.

Kortom: *Vijf draken verslagen* is een gespierde bundel over kleine en grote moed!

Titel	<i>Vijf draken verslagen</i>
Auteur	Verzameld door Ted van Lieshout
ISBN	978 90 451 1231 2
Prijs	€ 14,95

LESBRIEF VOOR GROEP 7 & 8 door Karen Bertrams

Bij een spektakel horen toeters & bellen, ophef & vertier. Poëzie is voor stil in een hoekje maar ook voor groots en meeslepend en voor wie het maar wil horen.

In deze lesbrieven voor elk wat wils bij honderdzesenzeventig gedichten en vijfenveertig tekeningen.

INHOUDSOPGAVE LESSUGGESTIES

Voorlezen en voordragen	2
Over dichten	2
Tekenen	2
Helden	3
Superkracht	3
Muziek	3
Zintuigen	3
Verliefd	4
Gesprek	4
Over Annie M.G. Schmidt	4
Nieuwe woorden	4
Smaak	4

VOORLEZEN & VOORDRAGEN

Elke dag mogen een paar kinderen een gedicht uit de bundel uitzoeken en voorlezen of voordragen. Ze kunnen er zelf eventueel een opdracht voor de klas bij verzinnen.

Tip

Liz Ditters – 'Liselotje Luis'

Dit gedicht heeft 22 strofen. Kopieer het gedicht en knip de strofen los. Elk kind kan een strofe voorlezen of voordragen. Daarna heeft iedereen gegarandeerd erge jeuk op het hoofd. J

OVER DICHTEN

Hoe begin je een gedicht? (p.42)

Alle begin is moeilijk, maar het begin van een gedicht heb je soms zomaar. Drie dichters over hoe dat bij hen meestal gaat:

Annet Bremen: 'Meestal is er eerst maar één zin. Die komt gewoon bij me op. Als hij dan lang blijft rondzoemen (echt als een bij), dan weet ik dat hij bijzonder is en schrijf ik hem op.'

Jaak Dreesen: 'Er komt een versregel aanwaaien, zomaar uit het niets.'

Simon van der Geest: 'Er zit een beeld of een geluid in mijn hoofd, of een zin. Ik krabbel de eerste ideeën en klanken in mijn schriftje. Dan probeer ik goed te luisteren naar welk gevoel ik nou eigenlijk bedoel.'

Hoe gaat dat bij de kinderen?

Opdracht: Bijzondere zinnen verzamelen.

Iedereen schrijft bijzondere zinnen op die hij verzonnen of ergens gehoord heeft. Al deze zinnen worden een paar dagen verzameld, laat iemand er af en toe een op het bord schrijven.

Daarna kiezen de kinderen elk een zin uit en schrijven ze er een gedicht bij.

En wanneer is het klaar? (p. 43)

Sylvie Marie: 'Beginnen? Ik schrijf mijn gedichten van onder naar boven. Het begin is met andere woorden het einde! ☺'

Bette Westera: 'Als ik merk dat het slechter wordt in plaats van beter als ik er nog iets aan verander.'

Jos Versteegen: 'Als ik merk dat ik er geen woord en geen komma of punt aan kan verbeteren, is het gedicht klaar. Dan is het net of het gedicht dicht is. De deur van het gedicht is gesloten en ik kan die deur niet meer open krijgen.'

Hebben de kinderen dat ook, dat ze weten wanneer een gedicht af is?

TEKENEN

Tekenen bij gedichten – dichter en illustrator – werken in duo's.

De helft van de groep gaat dichten. De andere helft illustreert het gedicht.

Bij de ene helft van de illustratoren in de klas ontstaat eerst de illustratie, bij de andere helft wordt eerst het gedicht geschreven. Geef bijzondere tekenmaterialen voor een bijzonder resultaat. Oliepastel, soft pastel, ecoline, veren, inktpenssen, etc.

Voorbeelden van manieren van illustreren;

Tips

Judy Koot – 'Anti-held' (p.9). Hierin staat het gedicht IN de tekening. Probeer dat ook eens!
Ester Naomi Perquin – 'Wedden?' (p. 15). Maak een reuzencollage van alle illustraties van de kinderen bij dit gedicht over de monsters of andere enge dingen onder je bed. Maak een abstracte tekening bij een gedicht, zoals op p. 32-33. Maak een sfeervolle tekening, zoals op pagina 28-29 staat afgebeeld.

HELDEN

Tine Mortier – 'Heldenlijstje' (p. 5)

*"Op mijn lijst van grootste helden staat met rode stip
Mijn vader genoteerd – hij is de sterkste man ter wereld
Van hem heb ik geleerd hoe je met je wijsvinger
Moeiteloos en in een wip
Het wolkendek kunt tillen."*

Wie zijn de grote of kleine helden van de kinderen? Op pagina 84-90 vind je de helden van de dichters en tekenaars. Lees hier een keuze uit voor.

Na een brainstorm maakt elk kind zijn of haar heldenlijstje. Daarna verwerken ze deze helden met de redenen van hun heldendom in een gedicht met als beginregel "Op mijn lijst van grote helden staat met rode stip..."

Bundel deze heldendichten en draag eruit voor.

Simon van der Geest – 'Piesen op schrikdraad' (p.33)

Lees dit gedicht voor en vraag wie dit al eens heeft meegemaakt? Elk kind denkt na over een gevaarlijke actie van zichzelf. Welke bijnaam zou hier goed bijpassen?
Schrijf er een gedicht over.

SUPERKRACHT

Welke superkracht lijkt je wel wat? Nou, daar weten de dichters en tekenaars wel raad mee. Bijna allemaal zouden ze willen kunnen vliegen, supersterk zijn, geneeskracht hebben of onzichtbaar zijn. Hebben de kinderen nog andere superkrachtwensen?

Laat ze gedichten maken als toverspreuken waarmee ze een superkracht naar keuze kunnen verkrijgen.

MUZIEK

Jo Govaerts – 'Cello' (p. 24)

*"Als ik op mijn cello speel
Kan ik verhalen vertellen
Die ik zelf niet ken"*

Laat kinderen muziekfragmenten uitzoeken waar ze hun eigen verhaal bij verzinnen. Laat de muziek horen in de klas en laat de kinderen het verhaal vertellen. Kinderen die zelf musiceren, kunnen iets voorspelen, waarbij de klas een verhaaltje of gedichtje schrijft. Zijn er overeenkomsten en verschillen tussen de verhalen of gedichten?

ZINTUIGEN

Karel Eykman – 'Hoe vertel je het een blinde?' (p.31)

Lees dit gedicht voor en praat met de kinderen over hoe je iets als de zee, een huis, of een wei kan ervaren als je blind of doof bent, of als je wel kan horen en zien. Laat ze zelf een vierde strofe aan het gedicht toevoegen over een onderwerp naar keuze.

Als afsluiting voorlezen: Erik van Os – 'Applaus voor mijn vinger' (p.33)

Over hoe je vinger de nacht en dus het donker kan verstaan... (is ook een leuk raadsel om eerst aan de klas voor te leggen).

VERLIEFD

Annemarie van den Brink – 'Verliefd' (p.50)

"Ik ben op Bas

Maar Bas is op Fara

Fara op Youssef

En Youssef op Sara..."

Succes gegarandeerd bij het voorlezen van dit grappige gedicht over wie verliefd is op wie in de klas. Laat daarna 'De een wil de ander' van Ramses Shaffy horen (ook op YouTube). Zijn er in deze klas ook kinderen verliefd op elkaar? Wellicht iets voor een gedicht?

GESPREK

Frouke Arns – 'Gesprek met de maan' (p.51)

Wie praat er wel eens met de maan? Misschien kunnen de kinderen dat eens proberen? Vraag ze om die avond eens een gesprek met de maan te voeren. De volgende dag kunnen ze erover tekenen, schrijven, dichten of musiceren.

OVER ANNIE M.G. SCHMIDT (p.58-59)

Lees het stukje over de dood van Annie M.G. Schmidt voor van Ester Naomi Perquin. "Annie M.G. Schmidt reed door de supermarkt op rolschaatsen, botste tegen blikken doperwtjes en was op slag dood!"

Alle kinderen kennen het werk van Annie M.G. Schmidt. Laat ze van huis hun lievelingsboek van Annie meenemen. Ze mogen erover vertellen en er natuurlijk ook uit voorlezen. Maak er een tentoonstelling van.

Maak met z'n allen een groot Annie M.G. Schmidt-boek. Met de beste versjes, de leukste fragmenten en de mooiste tekeningen van Fiep Westendorp. Natuurlijk hoort daar ook een biografie bij. Iedereen zoekt informatie over de schrijfster en maakt daar een a4'tje van. Het mag ook geheel verzonnen zijn, want dat deed Annie zelf ook! Ze vond de werkelijkheid veel te saai.

NIEUWE WOORDEN

Op pagina 72-73 staan er een heleboel! Wat denk je van mummieuis of vergulde koek of monkelglop?

Verzin nieuwe woorden met de kinderen en schrijf ze op het bord. Elke dag komen er woorden bij, de lijst groeit aan. De betekenis kan er eventueel ook bij geschreven worden.

Met deze nieuwe woorden kunnen natuurlijk ook spiksplinternieuwe gedichten geschreven worden! NIEUW NIEUW NIEUW!

SMAAK

Het is fijn dat iedereen zijn eigen smaak heeft, ook in poëzie. Juist in poëzie!

De kinderen krijgen de tijd om een paar gedichten te lezen uit *Vijf draken verslagen*. Elk kind kiest een gedicht uit dat hem of haar aanspreekt. Is het het onderwerp, zijn het de woorden, de stijl, de humor, de verrassing, de gevoeligheid, de herkenbaarheid? Laat de kinderen hun lievelingsgedicht overschrijven of kopiëren, en eronder zetten waarom ze voor dit gedicht hebben gekozen.

Misschien komt er wel een winnende dichter uit: degene die het meest is gekozen.